

Kohtuasi C-434/09

Shirley McCarthy

versus

Secretary of State for the Home Department

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Supreme Court
of the United Kingdom, varem House of Lords)

Isikute vaba liikumine – ELTL artikkel 21 – Direktiiv 2004/38/EÜ – Mõiste
„soodustatud isik” – Artikli 3 lõige 1 – Kodanik, kes ei ole kunagi kasutanud oma
õigust vabalt liikuda ja on alati elanud liikmesriigis, mille kodanik ta on – Muu
liikmesriigi kodakondsuse mõju – Puhtalt riigisisene olukord

Kohtujurist J. Kokott'i ettepanek, esitatud 25. novembril 2010 I - 3378

Euroopa Kohtu otsus (kolmas koda), 5. mai 2011 I - 3393

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Euroopa Liidu kodakondsus – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Direktiiv 2004/38 – Soodustatud isik – Mõiste (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/38, artikli 3 lõige 1)*

2. *Euroopa Liidu kodakondsus – Asutamislepingu sätted – Kohaldamatus mõnes liikmesriigis esinevas puhtalt riigisiseses olukorras – Liidu kodanik, kes ei ole kunagi kasutanud oma õigust vabalt liikuda ja on alati elanud liikmesriigis, mille kodanik ta on, ja kellel on lisaks mõne muu liikmesriigi kodakondsus*
(ELTL artikkel 21)

1. Direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust, artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et seda ei kohaldata liidu kodaniku suhtes, kes ei ole kunagi kasutanud oma õigust vabalt liikuda ja on alati elanud liikmesriigis, mille kodanik ta on, ja kellel on lisaks mõne muu liikmesriigi kodakondsus.

mis reguleerib liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike poolt, asjaolu tõttu, et kõnealune isik elab liikmesriigis, mille kodanik ta on. Kolmandaks ilmneb nimetatud direktiivist, kui seda vaadelda tervikuna, et elamine liikmesriigis direktiivi tähenduses on seotud isikute liikumisvabaduse kasutamisega.

Esiteks tuleb märkida, et direktiivi 2004/38 nimetatud sätte kohaselt on soodustatud isikud kõik liidu kodanikud, kes „liiguvad” liikmesriiki või elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole. Teiseks, arvestades seda, et isiku õigust elada liikmesriigis, mille kodanik ta on, ei saa siduda tingimustega, ei saa liidu kodaniku suhtes, kellel on tingimusteta elamisõigus, kohaldada direktiivi 2004/38,

Seetõttu ei vasta kõnealune kodanik mõistele „soodustatud isik” direktiivi 2004/38 artikli 3 lõike 1 tähenduses, sest viimati nimetatud direktiivi tema suhtes ei kohaldata. Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, et asjaomasel kodanikul on ka ühe teise liikmesriigi kui selle liikmesriigi kodakondsus, kus ta elab. Tegelikult ei viita see, et liidu kodanikul on rohkem kui ühe liikmesriigi kodakondsus, sellele,

et ta oleks kasutanud oma õigust vabalt liikuda.

staatusega kaasnevatele õigustele, eeskätt ELTL artikliga 21 ette nähtud õigusele vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil.

(vt punktid 32, 34, 35, 39–41, 57 ja resolutsiooni punkt 1)

2. ELTL artiklit 21 ei kohaldata liidu kodaniku suhtes, kes ei ole kunagi kasutanud oma õigust vabalt liikuda ja on alati elanud liikmesriigis, mille kodanik ta on, ja kellel on lisaks mõne muu liikmesriigi kodakondsus, tingimusel et liikmesriik ei kohalda selle kodaniku suhtes meetmeid, mille tagajärjel jääb liidu kodanik ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi õigusi, mida kodaniku staatus talle annab, või takistab tal liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist.

Samas, kodaniku kodakondsuse ja elukoha liikmesriigi ametiasutuste poolt teise liikmesriigi kodakondsuse, mis sellel isikul samuti on, arvesse võtmata jätmine kui otsustatakse liidu õiguse alusel esitatud taotluse üle anda talle õigus elada liikmesriigis, ei tähenda selle isiku suhtes selliste meetmete kohaldamist, mille tagajärjel jääb huvitatud isik ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi õigusi, mida kodaniku staatus talle annab, või takistab tal liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist. Sellest tulenevalt ei piisa käsitletav juhul ainuüksi asjaolust, et kodanikul on lisaks selle liikmesriigi kodakondsusele, kus ta elab, ka muu liikmesriigi kodakondsus, et järeldada, et asjaomase isiku staatus kuulub ELTL artikli 21 kohaldamisalasse. Sellise isiku olukorras ei esine ühtki tegurit, mis seoks neid liidu õiguses käsitletud mis tahes olukorraga ja mille kõik asjakohased elemendid on ainult ühe liikmesriigi sisesed.

Liidu kodaniku olukorda, kes ei ole kasutanud õigust vabalt liikuda, ei saa võrdsustada pelgalt selle asjaolu tõttu puhtalt riigisisese olukorraga. Vähemalt ühe liikmesriigi kodanikuna on isikul ELTL artikli 20 lõike 1 alusel liidu kodaniku staatus ning ta võib seega, sh oma päritoluliikmesriigi vastu, tugineda selle

(vt punktid 46, 48, 49, 54, 55, 57 ja resolutsiooni punkt 2)